TIMBRO

STATEN VÄXER MED 22 BYRÅKRATER OM DAGEN

ADAM DANIELI

FEBRUARI 2026

Timbro är Nordens främsta marknadsliberala tankesmedja. Sedan starten 1978 är uppdraget att långsiktigt bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet, individuell frihet och ett öppet samhälle.

STATEN VÄXER MED

22 BYRÅKRATER OM DAGEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING 9

INLEDNING 11

VAD ÄR EN MYNDIGHET? 13

DET STATLIGA MYNDIGHETERNA VÄXER 17

NÅGRA ILLUSTRATIVA EXEMPEL 24

VARFÖR VÄXER STATSFÖRVALTNINGEN?
NÅGRA HYPOTESER 27

DE VÄXANDE MYNDIGHETERNA ÄR ETT PROBLEM 31

VAD GÖR VI ÅT DET? 9 REFORMER 33

FÖRVALTNINGSMYNDIGHETER SOM BÖR AVVECKLAS 37

REFERENSER 43

OM FÖRFATTAREN

Adam Danieli är chef för Timbro Idé och programansvarig för rättsstatsfrågor.

TIDIGARE PUBLIKATIONER I URVAL

Befria Sápmi (2025)
Demokratisera Sverige (2024)
Har nöden ingen lag? (2024)
En liberalare demokrati (2022)

© Timbro
FEBRUARI 2026
www.timbro.se
info@timbro.se
Sättning: Mikael Eisen
Omslag: Mikael Eisen

SAMMANFATTNING

- De svenska statliga myndigheterna är inne i en kraftig tillväxtfas.
- Mellan 2008 och 2024 steg antalet anställda, mätt i heltidsekvivalenter, från drygt 190 000 till drygt 260 000 – en ökning med 37 procent, motsvarande tolv nya statliga tjänster varje dag i femton års tid.
- Tillväxttakten har dessutom ökat. Enbart under 2024 växte staten med närmare 8 000 anställda, eller med 22 nya byråkrater om dagen, en tillväxt som inte är långsiktigt hållbar och som skulle innebära att Sverige till 2030 hade 300 000 statligt anställda.
- Antalet statligt anställda har ökat inom samtliga sektorer. Ökningen kan endast till en mindre del förklaras av ett växande statligt åtagande inom försvaret, polisen och kriminalvården.
- Vad som ligger bakom tillväxten vet vi inte. Någon motsvarande expansion kan heller inte iakttas i våra nordiska grannländer.
- Regeringen bör sjösätta ett omfattande program för att minska den statliga förvaltningen – inklusive ett anställningsstopp i staten, ett brett bantningsuppdrag, en tömning av regleringsbrev, en princip om ”en in, en ut” för statliga myndigheter samt en ny förvaltningsutredning.
- Ett 40-tal myndigheter bör också avvecklas eller struktureras om däribland Jämställdhetsmyndigheten, Institutet för mänskliga rättigheter, Svenska institutet, Klimatpolitiska rådet, Fossilfritt Sverige, FAO-kommittén, Svenska Unescorådet, Vinnova, Tillväxtverket, Formas, Forte, E-hälsomyndigheten, Konstnärsnämnden och Folkhälsomyndigheten.

INLEDNING

Fungerar den svenska staten bättre i dag än för femton år sedan? Får vi bättre service från statliga myndigheter? Kortare handläggningstider? Högre kvalitet?

Få skulle svara ja på de frågorna. Även om den svenska statsförvaltningen i många delar fungerar likvärdigt med eller bättre än den i andra länder, har centrala statliga uppgifter som brottsbekämpning, kriminalvård tillståndsgivning och krisberedskap snarare fungerat sämre i dag än tidigare.

Svaret på frågan borde dock vara ett rungande ja – åtminstone om man ser till hur mycket resurser staten har till sitt förfogande. Den svenska statliga förvaltningen har nämligen vuxit kraftigt i omfattning.

År 2008 hade staten ungefär 190 000 anställda. Sexton år senare, 2024, hade siffran passerat 260 000 – en ökning med 37 %. Det motsvarar drygt tolv nya byråkrater varje dag, året runt, i femton års tid. Det kan också jämföras med en befolkningsökning på omkring 15 procent, en ökning av antalet anställda inom kommunal sektor på 18 procent samt en arbetsmarknad som vuxit med 15 procent under samma tid. Expansionen har dessutom tilltagit i tempo. Under 2024 ökade den statliga förvaltningen med närmare 8 000 personer, motsvarande 3,0 procent, vilket innebär i genomsnitt 22 nya statliga tjänster per dag.

Denna kraftiga expansion av den statliga förvaltningen väcker en mängd frågor, men har knappt uppmärksammats alls. Detta briefing paper ger en överblick över utvecklingen över tid, analyserar möjliga orsaker bakom ökningen och lägger fram ett antal förslag på hur Sverige kan få en mer slimmad och effektiv statsförvaltning.

Migrationsverket

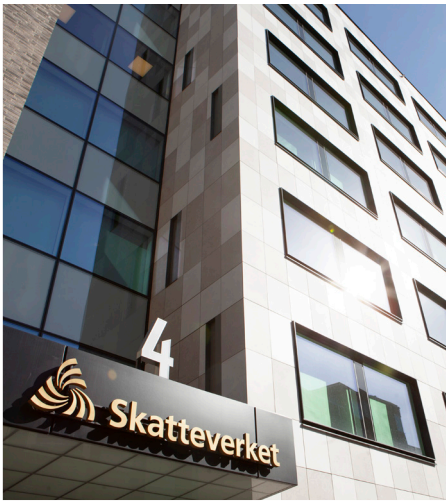
4
Skatteverket

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Försäkringskassan

LÄNSSTYRELSEN

VAD ÄR EN MYNDIGHET?

BEGREPPET MYNDIGHET

Med myndighet avses en operativ enhet inom den offentliga sektorn i Sverige. Myndigheter finns på statlig, regional och kommunal nivå. Vissa är stora och välkända, såsom Arbetsförmedlingen och Polismyndigheten, medan andra är mindre expertmyndigheter som berör specifika sektorer, exempelvis Strålsäkerhetsmyndigheten och Revisorsinspektionen. Tillsammans utgör myndigheterna den offentliga förvaltningen på en viss nivå eller inom ett visst område.

Trots att begreppet myndighet är den svenska förvaltningens kanske mest centrala finns ingen entydig definition av vad som ska räknas som en sådan. En allmän beskrivning – och den som avses i denna rapport – är att alla *offentligt finansierade och styrda verksamheter som inte är bolag eller affärsverk, som inte utgör politiska församlingar och som har ett visst mått av beslutsmässig självständighet* är egna myndigheter.[1]

Av konvention räknas dock inte tidsbegränsade kommittéer eller andra utredningar som tillsätts av regeringen som egna myndigheter. Vad gäller utländska beskickningar – svenska ambassader och konsulat – varierar det mellan olika källor.

Den absoluta majoriteten av de praktiska välfärdstjänster som medborgarna kommer i kontakt med tillhandahålls av regionala och kommunala förvaltningsmyndigheter, såsom utbildningsnämnder i kommuner och hälso- och sjukvårdsnämnder i regioner. Statliga myndigheter ägnar sig i stället i betydligt högre grad åt samhällsberedskap, rättsskipning, bidragsgivning och tillståndsprövning. Denna rapport behandlar uteslutande den sistnämnda nivån.

Anställda i den statliga sektorn kan i sin tur delas in i tre kategorier. Den överlägset största gruppen utgörs av anställda vid statliga förvaltningsmyndigheter, det vill säga de myndigheter som lyder under regeringen. Därutöver finns statligt anställda vid myndigheter under riksdagen, såsom Riksbanken och Riksrevisionen, samt inom domstolsväsendet, exempel-

1. Bull & Sterzel (2023).

vis vid tingsrätter och kammarrätter.[2] Dessa myndigheter lyder inte under regeringen, men deras personal är alltjämt statligt anställd. De omfattas därför samtliga av de siffror som redovisas nedan.

ANTALET MYNDIGHETER UNDER REGERINGEN

I de flesta fall är det enkelt att avgöra om något utgör en egen myndighet eller inte enligt definitionen ovan. Kriminalvården och Socialstyrelsen, till exempel, är alla överens om är egna myndigheter. I andra fall är det dock svårare. Bör exempelvis de olika AP-fonderna eller Allmänna arvsfonden, som förvaltas av Kammarkollegiet räknas som egna myndigheter eller som delar av andra organ? Det är inte helt klart.

Givet att man kan nå olika slutsatser, finns det inget exakt svar på hur många statliga myndigheter Sverige har. Det är också bakgrunden till den förvirrade debatten om *”upphittade myndigheter”*, som uppstår när man omtolkar viss verksamhet inom det offentliga till att utgöra en egen myndighet.

Siffrorna som redovisas varierar därför en aning. Enligt SCB:s myndighetsregister fanns 251 myndigheter under regeringen år 2025. Statskontoret anger istället 367 totalt, vilket dock inkluderar 108 ambassader och konsulat.[3] Regeringskansliet uppger i sin tur omkring 370 myndigheter under regeringen, även det inklusive ambassader och konsulat.[4]

Även om siffran varierar en aning, står det klart att Sverige sticker ut i Norden vad gäller antalet organ under regeringen. Som jämförelse har Norge 72 direktorat (ungefär motsvarande nationella myndigheter) med sammanlagt 187 förvaltningsorgan,[5] medan Finland har omkring 120 statliga förvaltningsorgan.[6] Gränserna mellan ministerier och underlydande förvaltningsorgan är mer flytande i Danmark, men EU-kommissionen har i tidigare genomgångar angivit ett 130-tal statliga myndigheter i Danmark.[7] Även om det statliga ansvaret skiljer sig något mellan länderna har Sverige alltså en betydligt mer finfördelad myndighetsstruktur.

2. Reichel (2011), s. 440 ff.
3. Statskontoret (2025).
4. Regeringen (2025).
5. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (2025).
6. Valtiovarainministeriö (2025).
7. Europeiska kommissionen (2018), s. 225.

VEM BESTÄMMER ÖVER DEN STATLIGA FÖRVALTNINGEN?

Regeringen har stor frihet att själv bestämma över den statliga förvaltningens struktur. Endast en myndighet under regeringen – Justitiekanslern – nämns uttryckligen i grundlagen (12 kap. 1 § regeringsformen). I vissa fall finns myndigheter också utpekade i lag, exempelvis Polismyndigheten, Försvarsmakten, Skatteverket och Försäkringskassan. Uppgifter som regleras i lag kräver därmed riksdagens beslut för att ändras.

I övrigt är det upp till regeringen att avgöra vilka myndigheter som ska finnas och vilka uppgifter de ska ha. Det är en central del av regeringsmakten att, inom ramen för grundlagen och annan lagstiftning, fördela uppgifter samt starta, lägga ned, flytta eller omorganisera myndigheter. En myndighets uppgifter regleras normalt genom myndighetens instruktion, som fastställs i förordning, samt genom årliga anslagsbeslut, regleringsbrev och regeringsuppdrag.

DET STATLIGA MYNDIGHETERNA VÄXER

ANTALET MYNDIGHETER HAR MINSKAT...

Den förvaltningspolitiska diskussionen i Sverige har länge kretsat kring antalet myndigheter. Särskilt från borgerligt håll har en minskning av antalet statliga myndigheter lyfts fram som en viktig målsättning i sig.

Under 1990-talet fanns en tydlig ambition att strama upp en då splittrad förvaltning och stärka fokus på kärnuppdraget. Omfattande reformer genomfördes för att göra den statliga organisationen mer enhetlig och överskådlig. Från att ha omfattat över 1 400 myndigheter i början av 1990-talet mer än halverades antalet till millennieskiftet.[8]

Arbetet fortsatte under regeringen Reinfeldt, som både avvecklade myndigheter och skärpte styrningen. Med regeringen Löfven bröts trenden, och antalet myndigheter har legat förhållandevis stabilt. År 2014 listade SCB 244 förvaltningsmyndigheter, en siffra som i dag uppgår till 251.

... MEN DE STATLIGA MYNDIGHETERNA EXPANDERAR KRAFTIGT

Att antalet myndigheter förblivit ungefär detsamma under de senaste två decennierna speglar dock inte utvecklingen av antalet statligt anställda. De statliga myndigheterna har i själva verket befunnit sig i en tydlig expansionsfas.

Den mest omfattande sammanställningen av statistik över den offentliga sektorns utveckling finns i Statistiska centralbyråns sektorsvisa arbetsmarknads- och lönestrukturstatistik, som visar en tydlig ökning av antalet statligt anställda under de senaste 15 åren.

I början av 2000-talet var utvecklingen relativt stabil eller till och med svagt minskande, vilket delvis kan förklaras av den kraftiga nedrustningen av försvaret genom försvarsbesluten 2000 och 2004. Efter en lägstanotering 2008 har antalet statligt anställda vuxit kontinuerligt – från cirka 204 000 år 2008 till 273 000 år 2024. Det motsvarar en ökning med drygt 35 procent. En mer rättvisande bild av byråkratins tillväxt ges dock

8. Dir. 2023:132.

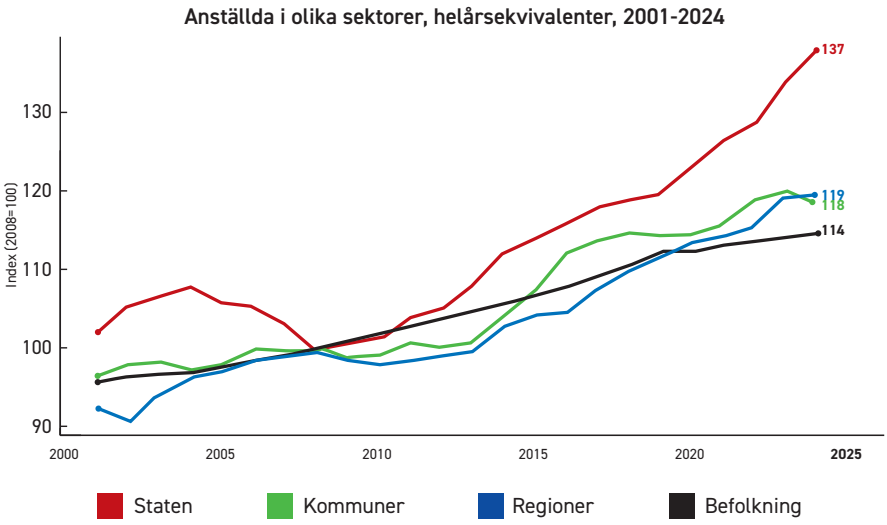

Källa: SCB (RAMS)

av utvecklingen mätt i helårsekvivalenter, som enligt SCB har ökat från omkring 190 000 till 261 000 under samma period – en uppgång på ungefär 37 procent.

Som jämförelse ökade Sveriges befolkning under samma period med omkring 14 procent och antalet sysselsatta med knappt 15 procent. Den statliga byråkratin har därmed vuxit mellan två och tre gånger snabbare än befolkningen.

Någon motsvarande ökning kan inte observeras bland anställda inom kommuner och regioner. Även om tillväxten i dessa sektorer har varit något snabbare än både befolkningsökningen och ökningen av antalet sysselsatta – vilket till stor del kan förklaras av demografiska förändringar – är skillnaden gentemot den statliga sektorn betydande. Under de senaste femton åren har staten vuxit ungefär dubbelt så snabbt som kommuner och regioner.

Expansionen har dessutom tilltagit i tempo. Under 2024 ökade den statliga förvaltningen med närmare 8 000 personer, motsvarande 3,0 procent, vilket innebär i genomsnitt 22 nya statliga tjänster per dag. Om denna utveckling extrapoleras kommer antalet statligt anställda att ha passerat 300 000 omkring år 2030.

SVERIGE STICKER UT I NORDEN

Motsvarande tillväxt kan inte iakttas i våra grannländer. Även om jämförelser bör göras med viss försiktighet – eftersom vad som ingår i den statliga sektorn skiljer sig åt mellan olika länder – är skillnaden i förändringstakt anmärkningsvärd.

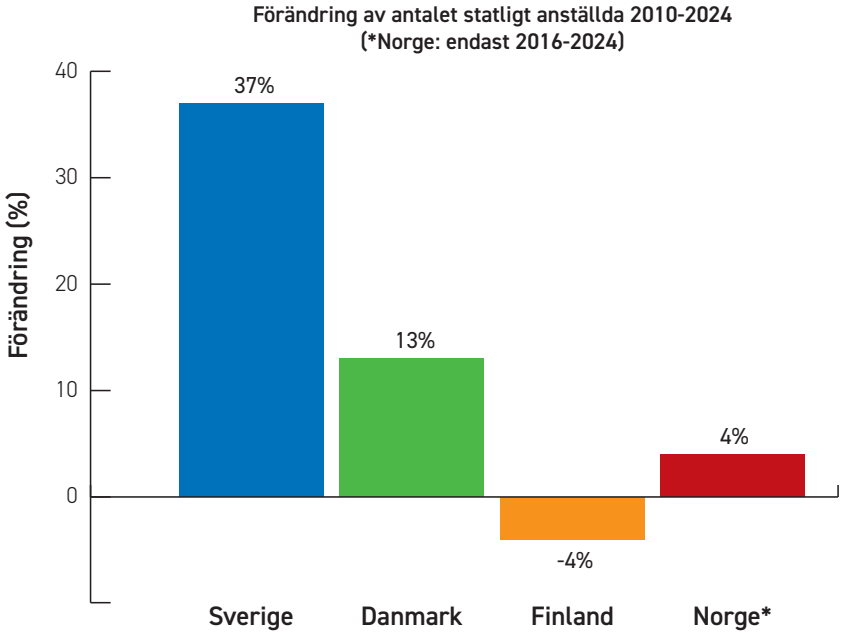

Källa: SCB, Direktoratet for forvaltning og økonomistyrning, Valtovarainministeriö, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

I Danmark har den statliga andelen av arbetsmarknaden legat i stort sett konstant och antal årsarbetskrafter ökat svagt: från 172 000 år 2010 till 195 000 år 2024 (+13 %).[9] Den finska statsförvaltningen har istället minskat något under samma tid, från 86 000 anställda 2010 till 82 000 år 2023 (–4 %).[10] För Norges del gör tidsseriebrott att jämförbar statistik endast finns för den senare delen av tidsperioden, under vilken den statliga förvaltningen varit måttlig, från 167 000 anställda 2016 till knappt 175 000 år 2024 (+4 %).[11]

9. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (2025).
10. Finska Statskontoret (2025).
11. Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (2024).

SAMTLIGA SEKTORER INOM STATEN VÄXER

Flera forskare har pekat på en generell trend av tilltagande byråkratisering under 2000-talet.[12] Antalet empiriska studier av byråkratins effektivitet och tillväxt i Sverige är dock begränsat. Det är därför svårt att med någon större precision fastställa vad ökningen av antalet statligt anställda beror på, eller vilka sektorer som varit mest pådrivande.

Ett försök att fånga den övergripande utvecklingen återfinns i Statskontorets rapport *Ännu färre, ännu större*, som analyserar olika delar av den statliga myndighetsstrukturen mellan 2011 och 2023. Under denna period ökade antalet arbetskrafter i den statliga förvaltningen med knappt en fjärdedel.

Statskontoret konstaterar i sin genomgång att ”alla verksamhetsområden inom staten växer”. Detta gäller såväl politiskt prioriterade områden, såsom försvar och samhällsskydd, som sektorer som inte ägnats motsvarande uppmärksamhet, exempelvis näringslivsstöd, hälso- och sjukvård samt miljöskydd. Tillväxten inom de senare områdena har i själva verket varit kraftigare än inom de politiskt mer uppmärksammade sektorerna.

Myndighetskategori	Anställda 2011	Anställda 2017	Anställda 2023	Förändring antal	Förändring procent
1. Allmän offentlig förvaltning	24 700	24 975	28 542	3 842	+16
2. Försvar	21 799	24 491	30 457	8 658	+40
3. Samhällsskydd	45 171	47 635	57 067	11 896	+26
4. Näringslivsfrågor	21 423	21 815	26 791	5 368	+25
5. Miljöskydd	725	1 049	1 464	739	+102
6. Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	279	281	331	52	+19
7. Hälso- och sjukvård	2 019	2 676	3 619	1 600	+79
8. Fritidsverksamhet, kultur och religion	1 945	2 002	2 199	254	+13
9. Utbildning	54 636	58 109	64 404	9 768	+18
10. Socialt skydd	28 121	37 316	33 615	5 494	+20
Totalt	**200 818**	**220 349**	**248 489**	**47 671**	**+24**

Källa: SCB, bearbetning av Statskontoret.

12. Hall (2025).

Statskontoret noterar dessutom att tillväxten under perioden varit minst lika stor i lednings- och stödfunktioner som i kärnverksamheter, vilket indikerar ökade overheadkostnader. Myndigheter med analys- och policyunderstödjande uppdrag har vuxit särskilt snabbt, och mindre myndigheter har vuxit proportionellt snabbare än större.[13]

Vidare identifierar Statskontoret en diskrepans mellan utvecklingen av personalstyrkan och förvaltningsanslagen. Särskilt bland mindre myndigheter har de faktiska personalkostnaderna ökat snabbare än anslagen för förvaltning. Två förklaringar lyfts fram: dels att avgiftsfinansieringen har ökat – det vill säga att myndigheter i större utsträckning finansierar personal genom ansökningsavgifter – dels att en större andel av sakanslagen används för att finansiera personal.[14] Denna förändring kan inte kopplas till någon tydlig politisk styrsignal.

UTVECKLINGEN KAN INTE FÖRKLARAS AV NYA ÅTAGANDEN

De statliga myndigheternas storlek måste naturligtvis sättas i relation till deras uppdrag. En expansion som motsvaras av ett ökat statligt åtagande är i grunden naturlig. Ingen regering under 2000-talet har emellertid bedrivit en politik som generellt syftat till att utöka den statliga förvaltningen, exempelvis genom förstatligande av kommunal eller privat verksamhet. Det går därför inte att hävda att statens åtaganden gentemot medborgarna i stort har blivit mer omfattande.

Vad som däremot har genomförts är sektorsvisa satsningar, särskilt inom Polisen, Kriminalvården och Försvarsmakten, vilket också avspeglas under rubriken Samhällsskydd i tabellen ovan.

Stora reformer av både Polismyndigheten och Försvarsmakten under perioden innebär att statistiken inte är fullt ut jämförbar mellan åren. Den långsiktiga utvecklingen visar dock tydligt att ökningen inom dessa politiskt prioriterade områden endast svarar för en mindre del av den samlade tillväxten. Antalet anställda inom Polisen har ökat från cirka 28 000 till 39 000 mellan 2010 och 2025.[15] Under samma period har Kriminalvården vuxit från omkring 14 000 till 20 000 anställda.[16] Försvarsmakten uppger i sin tur att antalet årsarbetskrafter har

13. Statskontoret (2017), s. 13.
14. Statskontoret (2017), s. 34.
15. Polismyndigheten (2010–2025).
16. Kriminalvården (2010–2025).

ökat från knappt 22 000 år 2008 till cirka 26 000 i dag.[17]

Sammantaget motsvarar detta omkring 21 000 personer, av en total ökning på över 70 000. Den statliga tillväxten kan därmed endast till mindre del förklaras av dessa satsningar.

PÅGÅENDE EFFEKTIVISERINGAR ÄR BLYGSAMMA

Den kraftiga tillväxten i den statliga sektorn har inte ägnats någon större uppmärksamhet av regeringarna Löfven, Andersson eller Kristersson. I 2023 års budget aviserade dock den sistnämnda en ambition att minska antalet myndigheter,[18] och under 2024 tillsattes en utredning med uppdrag att se över vissa myndighetsfunktioner.

Översynen omfattade de 50 minsta förvaltningsmyndigheterna och landade i två huvudsakliga slutsatser. Dels föreslogs ett tiotal sammanslagningar eller andra ansvarsförändringar, exempelvis att Revisorsinspektionen införlivas i Finansinspektionen och att flera ekonomiska analysmyndigheter samlas under ett reformerat Statskontor. Dels rekommenderade utredaren att ytterligare åtgärder bör vidtas för att se över vissa myndigheter med uppdrag kopplade till mänskliga rättigheter.[19]

Regeringen har ännu inte återkommit i frågan om, och i så fall hur, man avser att gå vidare med respektive förslag. Ett antal förändringar har dock redan inletts, bland annat inom Kulturdepartementets ansvarsområde, där Statens konstråd och ArkDes slås samman med Moderna Museet, samtidigt som Nämnden för hemslöjdsfrågor avvecklas.[20] Delmos – Delegationen mot segregation – en stående kommitté under Arbetsmarknadsdepartementet, har också avvecklats, liksom Myndigheten för arbetsmiljökunskap.[21] Sammantaget rör det sig dock om mycket begränsade förändringar, mätt i årsarbetskrafter.

17. Försvarsmakten (2010–2025).
18. Prop. 2025/26:1, s. 34.
19. SOU 2025:13.
20. Ds 2025:2.
21. Regeringen (2025).

Mot detta ska ställas att regeringen samtidigt har antagit mål om en omfattande utbyggnad av totalförsvaret, Kriminalvården och Polismyndigheten. Enligt regeringens totalförsvarsproposition ska antalet försvarsanställda öka från cirka 88 000 till omkring 115 000 till år 2030,[22] en siffra som dock omfattar fler myndigheter än Försvarsmakten och som även inkluderar värnpliktiga samt personal inom Hemvärnet.

Till dagens storlek och höga tillväxttakt ska alltså läggas en kraftig, politiskt beslutad expansion av flera statliga myndigheter.

Moderna Museet. Foto: Åsa Lundén

22. Prop. 2024/25:34.

NÅGRA ILLUSTRATIVA EXEMPEL

Nedan illustreras tillväxten hos ett antal statliga, medelstora myndigheter från 2010 till 2024. Trots att ingen av de inkluderade myndigheterna har fått ett väsentligt förändrat uppdrag eller genomgått någon större omorganisation under perioden har antalet anställda ökat kraftigt: Skolverket (+148 %), Naturvårdsverket (+59 %), Trafikverket (+58 %), Skolinspektionen (+45 %) och Folkhälsomyndigheten (+47 % sedan inrättandet 2014).

Antal årsarbetskrafter vid fem medelstora myndigheter

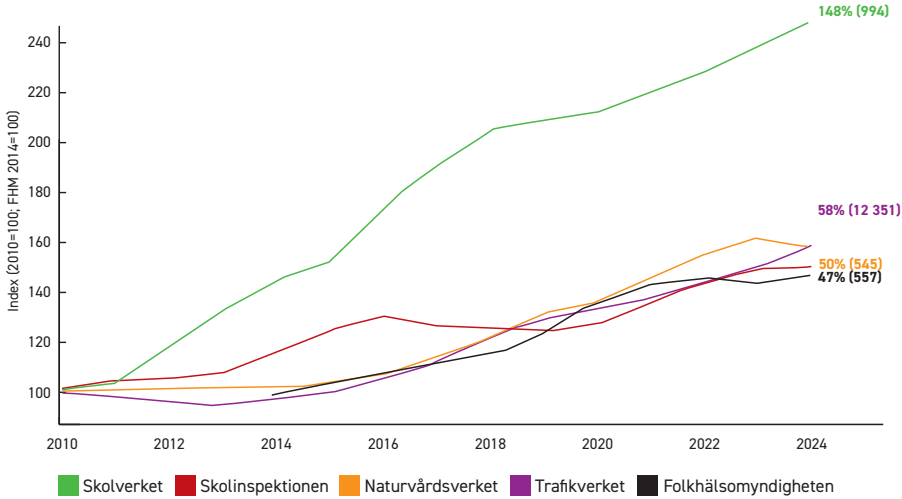

Källa: Myndigheternas årsredovisningar

Ett särskilt tydligt exempel på expansion som inte kan motiveras av ett växande uppdrag gäller de svenska lärosätena, där antalet anställda har ökat betydligt snabbare än antalet inskrivna studenter. Särskilt efter 2010 syns en kraftig ökning av antalet anställda som inte motsvaras av ett ökat antal studenter och som i hög grad kan hänföras till växande administrativa överbyggnader.[23]

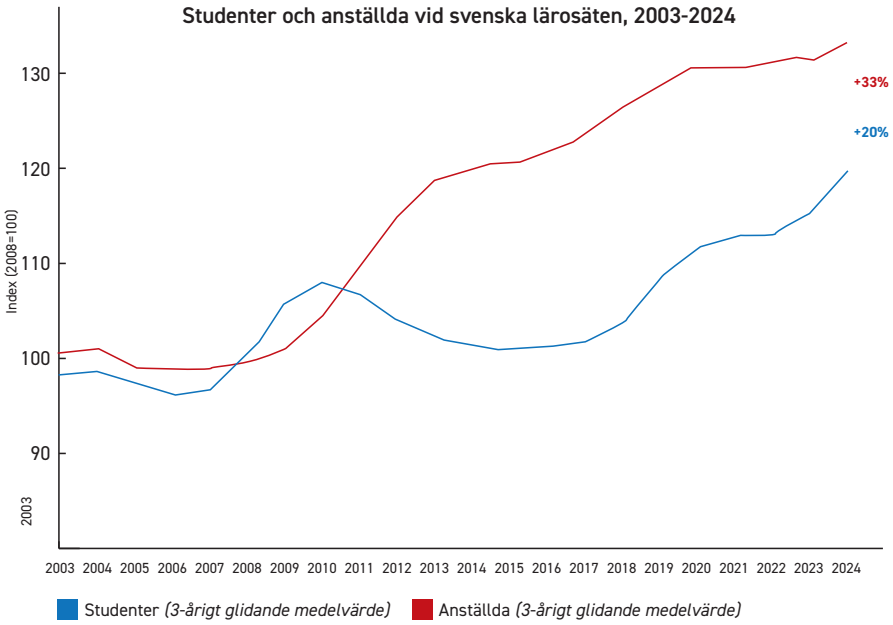

Källa: SCB, Registrerade studenter. UKÄ, Anställda vid universiteten

23. Kärnä (2022).

Skolverket

TRAFIKVERKET

NATUR
VÅRDS
VERKET

Skolinspektionen

Folkhälsomyndigheten

VARFÖR VÄXER STATSFÖRVALTNINGEN? NÅGRA HYPOTESER

Få politiker går till val på att bygga ut den statliga byråkratin. Tvärtom betonar de flesta behovet av effektivisering. Politiker har starka incitament att hålla nere förvaltningskostnader och i stället prioritera verksamheter och reformer som är mer synliga och populära bland väljarna. Ändå tenderar byråkratier att växa.

Vid första anblick kan detta framstå som motsägelsefullt. Det finns emellertid flera teoretiska skäl att förvänta sig en växande byråkrati även i frånvaro av explicita politiska beslut. Nedan presenteras ett antal mekanismer som bidrar till att den generella viljan att hålla tillbaka förvaltningen inte får genomslag i praktiken. Dessa utgör i sin tur hypoteser för varför de statliga myndigheterna i Sverige har expanderat så kraftigt trots avsaknad av motsvarande politiska initiativ.

BYRÅKRATIER VILL VÄXA

Nationalekonomer inom den så kallade public choice-skolan, med William Niskanen, James Buchanan och Gordon Tullock som förgrundsgestalter, har länge lagt fokus på de incitament som styr byråkrater i moderna förvaltningar.[24] Ett centralt antagande är att människor agerar på likartade sätt i olika delar av samhället: byråkrater antas vara lika egenintresserade som företagare, konsumenter och politiker. I stället för att betraktas som idealister bör de förstås som rationella aktörer som söker förmåner, trygghet och inflytande i sitt arbete.[25]

Vad byråkrater i praktiken strävar efter är omdiskuterat. Det kan handla om en lättare arbetsbörda, högre lön eller större inflytande. Niskanen menade dock att även om motiven varierar, korrelerar i princip varje tänkbart mål med en större budget, vilket gör att byråkraten kan modelleras som en budgetmaximerare.[26]

Eftersom kostnaderna för en växande och ineffektiv myndighet inte bärs av den enskilde tjänstemannen utan av skattebetalarna, saknas direkta incitament att hålla tillbaka

24. Niskanen (2007); Tullock, Seldon & Brady (2002).
25. Brennan & Buchanan (1986)
26. Mueller (2010), s. 340.

expansionen. Chefer vill ha fler underställda, tjänstemän vill säkra sina anställningar och myndighetsledningar vill ansvara för bredare och mer inflytelserika verksamheter. Resultatet blir en inneboende tillväxtlogik, där byråkratin själv driver på sin egen expansion.[27]

BYRÅKRATIER SAKNAR INFORMATION

Byråkrater är dock inte bara egenintresserade. De verkar även under strukturella informationsproblem som systematiskt driver fram överproduktion. Redan på 1940-talet identifierade Ludwig von Mises en grundläggande egenskap hos regelstyrda förvaltningar: utbudet av byråkratiska tjänster styrs inte av någon verklig efterfrågan. Det saknas prissignaler som kan indikera vilka funktioner som är samhällsekonomiskt motiverade och som kan vägleda ledningen i valet mellan mer eller mindre effektiva arbetsmetoder eller olika prioriteringar. Ärenden behandlas enligt ett regelverk, oavsett värdet de skapar.[28]

Mises insikt kan sammanfattas som att byråkratier saknar mätbara alternativkostnader och därmed inte kan rikta sina resurser mot den mest effektiva användningen. Följden blir att byråkratiska verksamheter överproducerar, helt enkelt därför att det saknas tillförlitliga mått på vad som är effektivt. I frånvaro av tydliga avvägningar mellan faktisk nytta och kostnad finns ingen naturlig broms för verksamhetens expansion och inget inbyggt tryck på ökad effektivitet.

MYNDIGHETER LOCKAR ENGAGERAD ARBETSKRAFT

Ytterligare en mekanism är att byråkratier tenderar att attrahera personer med starkt engagemang för sitt sakområde. Få människor arbetar inom verksamheter de inte anser vara viktiga, och många ser på sitt arbete som något samhällsnyttigt. Det leder till att myndigheter, särskilt de med smalt uppdrag, ofta befolkas av personer som inte bara vill stärka den egna organisationen, utan även öka inflytandet för den sektor de verkar inom och vidga myndighetens uppdrag.[29]

27. Ibid.
28. Mises (2007).
29. Mueller (2010), s. 342.

ASYMMETRISKA RELATIONER MELLAN BYRÅKRATI OCH POLITIK

I slutändan är det politiker som beslutar om myndigheternas budgetar. Men relationen mellan byråkrati och politik är asymmetrisk. Byråkrater har ofta större sakkunskap, längre erfarenhet och längre tidshorisont än politiker, som i sin tur är beroende av byråkratins underlag. Det ger förvaltningen ett informationsövertag som kan nyttjas för att främja en utbyggd byråkrati. [30]

Dessutom kan politiker uppleva det som mer riskfyllt att skära ned eller lägga ned en myndighet än att låta den vara. Myndigheter har ofta gott anseende, och kritik från personer på en myndighet eller ett fackförbund kan bli medialt kostsam. I det korta loppet kan det därför vara mindre attraktivt att ta konflikter kring byråkratins storlek.

NYA MYNDIGHETER SIGNALERAR HANDLINGSKRAFT

Men den mediala logiken stoppar inte bara nedskärningar. PR-effekter är en av de viktigaste faktorerna bakom byråkratins tillväxt: att starta en myndighet ger politiker bra publicitet. Det signalerar handlingskraft och visar att regeringen prioriterar en viss fråga. Att starta en ny myndighet innebär också möjligheten att välja placering och utnämna dess ledning, vilket kan ge politiska fördelar.

Två tydliga exempel är Institutet för mänskliga rättigheter och Jämställdhetsmyndigheten, som startades av regeringen Löfven och fick stor medial uppmärksamhet. I senare intervjuer har företrädare för samma regering haft svårt att förklara vilken funktion de ska fylla, och i fallet med Jämställdhetsmyndigheten har inga egentliga förvaltningsuppgifter anförtrotts den.

MYNDIGHETER ORGANISERAS I STUPRÖR

Ett särskilt svenskt problem är stuprörsstyrningen. Myndigheter sorterar under olika departement, som i egenskap av byråkrati också har ett egenintresse av att bevara och utöka sitt ansvarsområde. Samordning försvåras därmed, och överlappande verksamheter tenderar att bestå.

Ett exempel är Vinnova och Formas, som båda finansierar forsknings- och innovationsstöd inom hållbar utveckling men lyder under olika departement. På motsvarande sätt har Myndigheten för stöd till trossamfund och MUCF överlappande ansvar för

30. Jfr Hall, Alvehus & Kastberg Weichselberger (2024).

bidrag till civilsamhället. Först 2026 slås dessa samman till en gemensam myndighet.

OFFENTLIG SEKTOR HAR STARKA FACKFÖRENINGAR

En ytterligare faktor som förtjänar att uppmärksammas är sambandet mellan starka fackföreningar för offentliganställda och en växande offentlig byråkrati. Särskilt i en amerikansk kontext har styrkan hos offentliga fackförbund lyfts fram som en viktig förklaring till expanderande byråkratier.[31]

Sverige utmärks generellt av starka fackföreningar, men i offentlig sektor är de särskilt inflytelserika. Kollektivavtalstäckningen är fullständig, och andelen fackligt anslutna är högre inom offentlig förvaltning än i någon annan sektor på arbetsmarknaden.[32] Fackens inflytande över sektorns utveckling och myndigheternas verksamhet bör därför inte underskattas.

ETT ÖKAT UTBUD AV BYRÅKRATER

Slutligen kan utbudet av kvalificerad arbetskraft spela en betydande roll. Antalet examinerade samhällsvetare – den yrkesgrupp som i hög grad bemannar svenska myndigheter – har ökat markant under 2000-talet, och omkring två tredjedelar av dessa söker sig till offentlig sektor.[33]

Både Akavia och Saco pekar på en tydligt hårdnande konkurrens inom denna yrkesgrupp.[34] Ett större utbud av potentiella byråkrater gör det sannolikt både enklare och billigare att expandera förvaltningen.

31. Anzia & Moe (2015).
32. Medlingsinstitutet (2025).
33. Akavia (2025).
34. Akavia (2025); Saco (2025).

DE VÄXANDE MYNDIGHETERNA ÄR ETT PROBLEM

Byråkratier har en inneboende tendens att växa, och den svenska statsförvaltningens utveckling under de senaste femton åren utgör inget undantag. Men är det verkligen ett problem att den statliga byråkratin i dag omfattar drygt sex procent av arbetsmarknaden, jämfört med knappt fem procent tidigare?

DIREKTA KOSTNADER

En uppenbar konsekvens av en växande byråkrati är de ökade kostnaderna. Försök att uppskatta byråkratins totala kostnad varierar kraftigt, och det finns skäl att förhålla sig skeptisk till påståenden om fantasisiffror i besparingspotential. Det går dock att identifiera åtminstone tre typer av kostnader som följer av en expanderande byråkrati.

Den första utgörs av de direkta kostnaderna för att ha fler anställda byråkrater. De statliga personalanslagen redovisas inte samlat i statsbudgeten, och någon myndighet sammanställer inte heller en heltäckande bild. Under ett rimligt antagande om att en årsarbetskraft kostar cirka 800 000 kronor innebär de senaste femton årens personalökning att statens utgifter för personal har ökat med 50 miljarder år 2025.

INDIREKTA KOSTNADER

Två andra kostnadstyper är betydligt svårare att kvantifiera. Den ena är alternativkostnaden för varje byråkrat – det vill säga det värde som går förlorat genom att en välutbildad person inte i stället är sysselsatt och produktiv i privat sektor. Varje procentenhet av arbetsmarknaden som binds upp i byråkrati innebär sannolikt en förlust i termer av samhällsekonomisk potential.

Den andra är den byråkratiska kostnaden: den börda som läggs på andra aktörer till följd av fler regler, utredningar och ökad uppgiftsinsamling. Dessa kostnader kan i sin tur mångfaldiga den samhällsekonomiska kostnaden för varje ytterligare byråkrat.

I en ekonomiskt optimal byråkrati är dessa indirekta kostnader försumbara. Endast byråkrater som skapar större samhällsnytta genom förbättrad offentlig service eller minskade samhällskostnader än de bördor de

orsakar – och det värde de hade kunnat skapa i privat sektor – bör då finnas. Hur stor den optimala statliga sektorn är i Sverige går inte att fastställa. Att denna balanspunkt skulle ha förskjutits kraftigt under de senaste femton åren, eller att den statliga förvaltningen dessförinnan varit ineffektivt liten, framstår dock som osannolikt.

OTYDLIGHET OCH SPRETIGHET

Problem uppstår även när byråkratin växer på bredden och blir mer splittrad. Dels finns en tydlig effektivitetsdimension: mindre myndigheter har högre fasta kostnader. Statskontoret har visat att små myndigheter, med färre än 30 anställda, i regel har högre fasta kostnader per anställd och större ledningskostnader än större myndigheter.[35] Kostnader för exempelvis upphandling, rekrytering och kunskapsinhämtning riskerar därmed att bli högre när närliggande uppgifter delas upp mellan flera myndigheter, samtidigt som sårbarheten för avbrott ökar.

Dels finns en demokratisk risk med en alltför fragmenterad myndighetsstruktur. Små myndigheter med svag koppling till statens kärnuppdrag är ofta mindre kända för allmänheten och föremål för mindre politisk och medial uppmärksamhet. Ansvarsutkrävandet försvagas, och myndigheterna kan agera med större handlingsutrymme. Samtidigt tenderar sektorsintresset att bli starkare: myndigheter med smala uppdrag riskerar att betrakta samhällsfrågor genom ett snävt perspektiv och att utveckla nära band till begränsade särintressen, vilket i sin tur kan snedvrida prioriteringar och lagstiftningsprocessen.

35. Statskontoret (2017).

VAD GÖR VI ÅT DET? 9 REFORMER

Översikten ovan beskriver utvecklingen av den svenska statsförvaltningen i mycket breda penseldrag och syftar till att uppmärksamma en omfattande men underrapporterad trend. Den väcker i sin tur en rad frågor – vi vet helt enkelt för lite om varför olika sektorer utvecklas som de gör. Byråkratins tillväxt är understuderad.[36]

Den övergripande utvecklingen är dock oroande. För den som vill se en överskådlig, transparent och demokratiskt förankrad statlig förvaltning med fokus på kärnuppdraget finns starka skäl att kräva en politik som håller förvaltningen under betydligt tydligare uppsikt. Nedan följer ett antal övergripande reformer som regeringen bör vidta. I nästa kapitel listas myndigheter som bör avvecklas.

INFÖR ETT ANSTÄLLNINGSSTOPP I STATEN

Den tillväxt som inte är resultatet av en uttrycklig politisk målsättning måste brytas. Myndigheternas storlek bör redovisas i statsbudgeten och tydligt begränsas till dagens nivå, om inte uttryckliga politiska prioriteringar motiverar ett ökat utrymme, som i fallet med Försvarsmakten just nu. En mildare variant vore att indexera tillväxten mot exempelvis befolkningsutvecklingen eller arbetskraftens storlek, så att statsförvaltningen inte växer snabbare än andra samhällssektorer.

GE BANTNINGSUPPDRAG TILL ALLA MYNDIGHETER SOM INTE ÄR UTPEKADE

Alla myndigheter som har svällt snabbare än befolkningsutvecklingen utan att det funnits ett särskilt politiskt mål om det bör få ett riktat bantningsuppdrag.

TÖM REGLERINGSBREV

Regleringsbreven är regeringens mest detaljerade styrmedel. I dessa staplas ofta uppdrag och uppgifter på hög, särskilt om att samverka med relevanta aktörer och främja vissa typer av verksamheter i samhället. Regeringen bör gå igenom regleringsbreven och stryka alla uppdrag som inte är direkt knutna till kärnuppgifter.

36. Hall (2025), s. 17 ff.

INFÖR PRINCIPEN ”EN IN, EN UT”.
Alla regeringar startar nya myndigheter – ofta som styrmedel eller PR-verktyg. Denna vana måste bromsas. En uttrycklig princip om ”en in, en ut” bör införas, där varje ny myndighet motsvaras av en som avvecklas.

DELA UPP MYNDIGHETSREDOVISNINGEN MELLAN KÄRNUPPDRAG OCH SIDOUPPDRAG
Myndigheter under regeringen återrapporterar löpande till regeringskansliet, inte minst genom sin årsredovisning och redovisning av särskilda uppdrag. Regeringen bör förändra praxis och kräva separat redovisning av kärnuppdrag (beslutsfattande och myndighetsutövning mot medborgarna) respektive sido- och understödsuppdrag, i syfte att få en bättre överblick över prioriteringarna.

TA ETT HELHETSGREPP OM MR-MYNDIGHETERNA.
Den tidigare översynen av statens mindre myndigheter pekade på bristande styrning av myndigheter med uppdrag kopplade till mänskliga rättigheter, såsom Barnombudsmannen, Forum för levande historia och Diskrimineringsombudsmannen. En samlad översyn av dessa myndigheter bör också genomföras, där uppdragen definieras tydligare.

GE STATSKONTORET I UPPDRAG ATT KONTINUERLIGT FÖLJA PERSONALUTVECKLINGEN.
Kunskapen om utvecklingen inom den statliga förvaltningen är i dag fragmentarisk. Statskontoret bör få ett stående uppdrag att löpande följa personaltillväxt, verksamhetsutveckling och överlapp mellan myndigheter samt föreslå effektiviseringar och sammanslagningar.

TILLSÄTTA EN BRED FÖRVALTNINGSUTREDNING.
Kring millennieskiftet togs flera viktiga initiativ för att strama upp förvaltningen. En mer sammanhållen styrning infördes, en oberoende Riksrevision inrättades och förvaltningslagen moderniserades. En förvaltningsutredning överlämnades 2007 [37], men sedan dess har inga större initiativ tagits för att modernisera och granska förvaltningens roll i Sverige.

Regeringen bör tillsätta en bred förvaltningsutredning med uppdrag att analysera tillväxten, identifiera

37. SOU 2007:75.

överlappande funktioner som kan effektiviseras och rikta in förvaltningen på sitt kärnuppdrag.

AVSKAFFA AVGIFTSFINANSIERINGEN AV MYNDIGHETSTJÄNSTER.

Svenska myndigheter har i dag förhållandevis stora möjligheter att själva införa och styra olika avgifter för den del av verksamheten som riktar sig till enskilda. Avgiftsförordningen innehåller allmänna regler om tjänster som myndigheter får erbjuda till självkostnadspris och om ansökningsavgifter. De största avgifterna regleras dock i särskilda sektorsförordningar – till exempel förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, där tillsynsavgifter för enskilda befintliga tillstånd kan uppgå till miljonbelopp årligen.

Såväl principiella som praktiska skäl talar för att myndigheternas egna intäktskällor bör begränsas. Principiellt är det svårt att motivera varför tillsyn som det allmänna ålägger en enskild – till exempel att lämna in vissa uppgifter eller genomgå en inspektion – ska bekostas av den som följer regelverket. Skador eller överträdelser ska givetvis bäras av den som orsakar dem, men om staten själv ställer krav på tillstånd och tillsyn bör också staten stå för kostnaden. Annars blir avgifterna i praktiken en dold beskattning, och kostnaden för tjänsten döljs.

Statskontorets genomgång visar dessutom att avgifter blivit ett allt viktigare sätt för myndigheter att finansiera sin egen handläggning och därmed bygga ut byråkratin. De generösa möjligheterna att göra detta skapar incitament för en växande förvaltning, med svagare insyn från regering och riksdag än genom de årliga förvaltningsanslagen.

FÖRVALTNINGSMYNDIGHETER SOM BÖR AVVECKLAS

På kort sikt finns betydande möjligheter att minska den statliga byråkratin utöver de justeringar som regeringen redan har aviserat. Dagens myndighetsstruktur är vildvuxen – särskilt vid en jämförelse med våra grannländer – och det finns en mängd verksamheter som antingen saknar tydlig koppling till statens kärnuppdrag eller där resurser kan kanaliseras effektivare. Många mindre myndigheter och kommittéer har dessutom tillkommit för att markera politisk handlingskraft snarare än för att lösa faktiska problem.

I detta kapitel identifieras ett antal förvaltningsmyndigheter och organ som bör avvecklas, slås samman eller införlivas i större myndigheter – eller där sådana reformer åtminstone bör övervägas. Samtliga uppdragsbeskrivningar kommer från respektive organs instruktion.

Urvalet bygger på tre kriterier:

1. Myndigheten saknar ett tydligt statligt kärnuppdrag.
2. Myndigheten är politiserad eller har uppgifter som inte hör hemma i den opartiska förvaltningen.
3. Uppdraget överlappar med eller ligger nära en annan myndighets.

MYNDIGHETER UTAN STATLIGT KÄRNUPPDRAG

Svenska FAO-kommittén och Svenska Unescorådet

FAO-kommittén och Unescorådet har i uppgift att rådge regeringen om respektive FN-organs verksamhet samt väcka intresse för dem hos allmänheten. Arbetet mot internationella organ kan utan problem organiseras inom Regeringskansliet och opinionsbildning tillhör inte statens kärnuppdrag. Myndigheterna bör avvecklas.

Svenska institutet

Svenska institutet fungerar i praktiken som en statlig PR-byrå med uppgift att sprida en positiv bild av Sverige utomlands. I den mån staten behöver kommunicera internationellt kan detta ske via ambassader och utrikesförvaltningen. Myndigheten bör avvecklas.

Nordiska Afrikainstitutet

Institutet ska bidra till ökad förståelse för Afrika bland svenska beslutsfattare. Någon motsvarande institution finns inte för andra regioner, och medborgarnyttan av verksamheten är svår att identifiera. Institutet bör avvecklas eller överföras till lämpligt lärosäte.

Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten inrättades 2018 och ska bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning samt ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken, särskilt genom att stödja regeringen. Etableringen var tydligt politisk och ingen verklig förvaltningsuppgift har anförtrotts myndigheten.

I regeringens senaste översyn av de mindre myndigheterna identifieras också Jämställdhetsmyndigheten som en verksamhet som bör ses över. Regeringen har dessutom tillsatt en bredare översyn av jämställdhetspolitiken och dess genomförande. Regeringen bör gå vidare med att avveckla myndigheten och flytta över nya uppdrag om exempelvis hedersvåld till andra myndigheter.

Institutet för mänskliga rättigheter

MR-institutet är ytterligare en symbolisk myndighet som inrättades 2022 av den dåvarande S–MP-regeringen. Myndigheten är reglerad i lag och har i uppgift att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige med utgångspunkt i grundlag, europarättsliga ramverk och internationella konventioner. Detta ska ske genom samverkan, dialog, uppföljning och rådgivning till regeringen. Myndigheten ska också sträva

efter att öka medvetenheten om MR-frågor hos allmänheten.

MR-institutet har inga sanktions- eller tillsynsbefogenheter och bidrar i praktiken främst till opinionsbildning. Uppdraget – att främja säkerställandet av mänskliga rättigheter i Sverige – överlappar dessutom med flera befintliga organ, bland annat JO, DO och Barnombudsmannen. Myndigheten bör avvecklas.

POLITISERADE MYNDIGHETER OCH ORGAN

Klimatpolitiska rådet

Klimatpolitiska rådet inrättades av S–MP-regeringen 2017 och har i uppgift att utvärdera hur Sveriges samlade politik förhåller sig till olika klimatmål. Rådet har ett mycket brett mandat att granska alla politikområden, föreslå nya åtgärder och delta i samhällsdebatten om klimatpolitik. Trots att rådet formellt lyder under regeringen utses nya ledamöter, något förenklat, av sina företrädare. Det är uppenbart att dåvarande regering i praktiken skapade en politiskt färgad del av förvaltningen, avsedd att driva framtida regeringar i en viss riktning.

Oavsett uppfattning i klimatfrågan är det inte förenligt med grundläggande förvaltningsprinciper att en myndighet under regeringen ges ett oklart, självständigt mandat att utvärdera densamma. Bedömningar av klimatpolitikens effektivitet kan göras av befintliga expertmyndigheter som Konjunkturinstitutet, Naturvårdsverket och Riksrevisionen, och klimatpolitiken bör debatteras utan statliga tummar på vågen. Rådet bör avvecklas.

Initiativet Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige är en stående kommitté under Klimat- och näringslivsdepartementet med uppgift att genom dialog och stöd samordna färdplaner för fossilfrihet inom olika branscher. Verksamheten är i huvudsak opinionsbildande och inrättades som en politisk markering av den dåvarande S–MP-regeringen. Kommittén saknar tydlig medborgarnytta, och det är svårt att se hur det stora antalet debattartiklar och andra opinionsbildande insatser är förenliga med grundlagens krav på både opartiskhet och fri åsiktsbildning. Ett välfungerande näringslivet ska förhålla sig till lagar och regler, inte informell dialog med en slags statlig tankesmedja. Kommittén bör avvecklas.

Internationella kemikalie-sekretariatet (ChemSec)

ChemSec är en statligt finansierad ideell förening som bedriver lobbyverksamhet för hårdare kemikaliereglering. Dess nära koppling till Kemikalieinspektionen gör den förvaltningsrättsliga statusen oklar. Reglering av kemikalier är en politisk fråga och bör inte drivas av en statligt finansierad aktör. Stödet till ChemSec bör avvecklas.

MYNDIGHETER MED ÖVERLAPPANDE ELLER NÄRLIGGANDE UPPDRAG

Nämnden mot diskriminering

Diskrimineringsnämnden är en korporativ, domstolsliknande nämnd med uppgift att pröva frågor om diskrimineringsviten – en uppgift som hör hemma i domstol. Nämnden kan läggas ned.

Vinnova och Tillväxtverket

Båda myndigheterna arbetar med att främja innovation och tillväxt och hanterar olika typer av statliga stöd till företag. De samverkar redan i många projekt. En sammanslagning skulle minska byråkratin och skapa bättre överblick över de näringspolitiska stöden.

Formas och Forte

Formas finansierar forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Forte stöder forskning inom hälsa, arbetsliv och välfärd. De driver redan flera gemensamma forskningsprogram och bör slås ihop till ett gemensamt forskningsråd.

IAF, ISF och Delmi

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen och Delegationen för migrationsstudier är små utvärderingsmyndigheter med närliggande uppdrag. Arbetslöshetsförsäkringen är i själva verket en del av socialförsäkringarna. Behovet av separata myndigheter är oklart, och en sammanslagning har redan föreslagits av regeringens utredning om mindre myndigheter. Regeringen bör gå vidare med detta.

Etikprövningsmyndigheten, Genteknikn ämnden och Centrala djurförsöksetiska nämnden

Sverige har tre separata organ för forskningsetik, genteknik och djurförsök. En gemensam struktur skulle ge enhetligare tillämpning och minska den administrativa bördan.

Avskiljandenämnden och Överklagandenämnden för högskolan

En gemensam nämnd kan pröva sanktioner eller överklaganden relaterade till studenter inom högskolan.

Folkhälsomyndigheten, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) och Socialstyrelsen

Folkhälsomyndigheten skapades 2014 genom att delar av Socialstyrelsen bröts loss och slogs samman med Statens folkhälsoinstitut. TLV inrättades 2002 och tog över vissa uppgifter från Socialstyrelsen gällande beslut och tillsyn av statliga läkemedelssubventioner. Båda har vuxit kraftigt över tid.

Det kan ifrågasättas om det behövs särskilda myndigheter för så närliggande verksamheter. Socialstyrelsen har redan samordnande ansvar för folkhälsofrågor och beslutar över ett stort antal riktlinjer och råd kring offentligt finansierad vård och omsorg. Verksamheterna bör samlas under Socialstyrelsen.

E-hälsomyndigheten och Läkemedelsverket

E-hälsomyndigheten ansvarar för den digitala infrastrukturen för läkemedelsdistribution och apotek i Sverige. Myndighetens uppgifter ligger så nära Läkemedelsverkets att ett införlivande bör övervägas.

Myndigheten för tillgängliga medier och Myndigheten för delaktighet

Båda arbetar med att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar och bistår med expertkunskap inom samma område. Det smalare uppdraget hos MTM bör kunna införlivas i MFD.

Statens musikverk och Riksarkivet

Statens musikverk ansvarar för samlingar och arkiv knutna till svensk musik- och scenkonsthistoria. Verksamheten bör bli en del av Riksarkivet, som redan har huvudansvar för statlig arkivverksamhet.

ILO-kommittén och Arbetsmiljöverket och Regeringskansliet

Den svenska ILO-kommittén är regeringens särskilda beredningsorgan i ILO-frågor. Behovet av ett särskilt beredningsorgan är dock oklart. Ansvaret för internationella åtaganden vilar på regeringen, och tillsynen över arbetsmarknaden hanteras av flera befintliga myndigheter. ILO-kommittén bör avvecklas och uppgifterna flyttas till Regeringskansliet.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen

Sverige har i dag tre särskilda myndigheter för utvärdering, tillsyn och uppföljning av vård och omsorg, vid sidan av Socialstyrelsens övergripande sektorsansvar. Den spretiga strukturen identifierades av regeringens senaste utredning av små myndigheter, som också föreslåg en översyn. Det bör övervägas om funktionerna kan samlas under Socialstyrelsen och/eller IVO.

Konstnärsnämnden och Kulturrådet

Konstnärsnämnden fördelar vissa anslag till konstnärer och bevakar deras intressen. Den rapporterar redan delvis till Kulturrådet. En inordning bör övervägas.

Rådet för Europeiska socialfonden (ESF-rådet) och Regeringskansliet

ESF-rådet handlägger olika delar av EU:s socialfondsmedel för Sveriges del. Verksamheten bör samordnas med befintliga insatser och hanteras inom Regeringskansliet.

Institutet för språk och folkminnen (Isof) och Riksantikvarieämbetet

Isof har i uppdrag att bygga upp, bevara och sprida kunskap om språk och kultur i Sverige. Det ligger nära Riksantikvarieämbetets ansvar för kulturarv och dokumentation. Institutet bör införlivas där.

REFERENSER

Litteratur

Anzia, Sarah F. & Moe, Terry M. (2015). *Public Sector Unions and the Costs of Government.* The Journal of Politics, 77(1), 112–125.

Bull, Thomas & Sterzel, Fredrik (2023). *Regeringsformen – en kommentar*. 5 uppl. Studentlitteratur.

Brennan, Geoffrey & Buchanan, James M. (1985). *The Reason of Rules: Constitutional Political Economy.* Cambridge University Press.

Hall, Patrik (2025). *Varför ökar den offentliga byråkratin i Sverige?* Malmö universitet.

Hall, Patrik; Alvehus, Johan & Kastberg Weichselberger, Gustaf (2024). *Administration i offentlig sektor – om expansion, elevering och mittokrati.* Studentlitteratur.

Kärnä, Anders (2022). *Allt fler högutbildade administratörer på universiteten – avlastning eller belastning?* SNS Analys nr 87.

Mises, Ludwig von (2007). *Bureaucracy.* Liberty Fund.

Mueller, Dennis C. (2010). *Perspectives on Public Choice: A Handbook.* Cambridge University Press.

Niskanen, William A. (2007). *Bureaucracy and Representative Government.* Transaction Publishers.

Tullock, Gordon; Seldon, Arthur & Brady, Gordon L. (2002). *Government Failure: A Primer in Public Choice.* Cato Institute.

Offentligt tryck

Dir. 2023:132. *En översyn av mindre myndigheters uppgifter och organisering.*

Dir. 2024:112. *Ökad effektivitet, långsiktighet samt förbättrad strategisk styrning inom fem jämställdhetspolitiska delmål.*

Prop. 2024/25:34. *Totalförsvaret 2025–2030.*

Prop. 2025/26:1. *Budgetpropositionen för 2026.*

SOU 2025:13. *En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag.*

Myndighetsrapporter

Medlingsinstitutet (2025). *Kollektivavtalstäckning och arbetsmarknadens organisationer 2024.*

Statskontoret (2017). *Kostnader för små myndigheter.*

Statskontoret (2024). *Färre men större.*

Regeringen (2025). *Myndigheter och bolag med statligt ägande.*

Polismyndigheten (2010–2025). Årsredovisningar. Tillgängliga via Polismyndighetens webbplats: https://polisen.se/aktuellt/publikationer/

Kriminalvården (2010–2025). *Årsredovisningar*. Tillgängliga via Kriminalvårdens webbplats: https://www.kriminalvarden.se/om-kriminalvarden/publikationer/ Försvarsmakten (2010–2025). *Årsredovisningar.* Tillgängliga via Försvarsmaktens webbplats: https://www.forsvarsmakten.se/sv/om-forsvarsmakten/dokument/arsredovisningar/

Artiklar och övrigt

Reichel, Jane (2011). *Domstolar och/eller förvaltning?* Svensk Juristtidning, s. 440–457.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (2025). *Organisering av virksomheter i staten.* https://www.dfo.no/nokkeltall-og-statistikk/organisering-og-ansatte-i-staten/organisering-av-virksomheter-i-staten

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (2025). *Utviklingen i antall ansatte i statsforvaltningen.* https://www.dfo.no/nokkeltall-og-statistikk/organisering-og-ansatte-i-staten

Valtiovarainministeriö (2025). *Förvaltningens strukturer och styrning.* https://vm.fi/sv/-/forvaltningens-strukturer-och-styrningen

Europeiska kommissionen (2018). *Public administration characteristics and performance in EU28.*

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (2024). *Statens arbejdsmarked i tal.*

Akavia (2025). *Efter examen – arbetsmarknaden för nyexaminerade akademiker.*

Saco (2025). *Här finns jobben om fem år.* https://www.saco.se/studier/studieval/var-finns-jobben-i-framtiden/

Regeringen (2025). *Myndigheten för arbetsmiljökunskap avvecklas vid årsskiftet.* https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/12/myndigheten-for-arbetsmiljokunskap-avvecklas-vid-arsskiftet/

Finska Statskontoret (2025). S*ysselsatt arbetskraft och löntagare per sektorer 1970–2024.* https://www.granskaforvaltningen.fi/staten/personaluppgifter/statens-personal-som-statistik/

Timbro är Nordens främsta marknadsliberala tankesmedja. Sedan starten 1978 är uppdraget att långsiktigt bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet, individuell frihet och ett öppet samhälle.

FRIA MARKNADER

PERSONLIG FRIHET

ÖPPNA SAMHÄLLEN